

בלבבי משכן אבנה

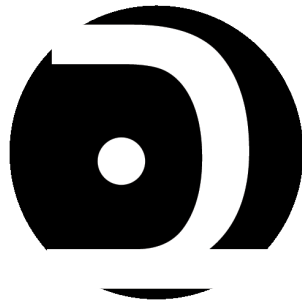
שאל לבבי

שאלות ותשובות

בהר תשפ"ב

[241]

מהארכיון

ב. כח המדמה - טוב ורע.....

ג. סדר ודרך ברורה בתורת ברסלב.....

ד. 'דיבוק' ואמונה תמימה.....

ה. חיבור עמוק לתורה, מנוחת הנפש וישוב הדעת, שכל ודגש.....

ו. בענין החיוב ללמוד את הנפש בכמות ובאיכות.....

ז. תיקון המידות ע"פ ארבעת היסודות.....

ח. תיקון כעס אש דאש דאש לנשים.....

כח המדמה - טוב ורע

שלום. אני למדתי עם רבנים בעבר כח דמיון אבל ההצלחה שלי מוגבלת רק לקבל תשובות של תמונות שלפעמים מתקנות ולעתים לא. כמה פעמים שאנשים שאלו אותי שאלות, וראיתי תמונה שמסבירה את התשובה המלאה, ולפעמים ראיתי דברים של עתיד, אבל בכל פעם זה היה רק בצורת תמונה, לא זהה. אבל אני רוצה ללמוד איך אני עולה בעולמות עליונים ואיך להיכנס לכל חדר וללמוד שם תורה, לקבל תשובות, וגם לראות נשמות ולתקשר איתם. תודה

תשובה:

עץ הדעת הוא בחינת כח המדמה, כמ"ש בספורנו ובגר"א.

וכל זמן שאדם לא בירר את "דעתו", אזי דעתו מעורבת טו"ר.

והם המדמה שהוא רואה.

לצורך מדמה מבורר דקדושה, נצרך:

א- תיקון המעשים, דקדוק הדין. כי המדמה פורץ גדרו של עולם, ע"י שמדמה מילתא למילתא שלא כהוגן. וכן התקדשות מהחומר הפך צורה. והוא ניתוק ממלאך דומה שרו של גיהנם.

ב- תיקון המדות בכלל, ומדתו השורשית הבלתי מתוקנת בפרט. מדה - מדמה, שורשם חד. דבר והיפוכו מדה - גבול. מדמה - פורץ גבול כנ"ל. ולכך הוא שורש קלקול המדות.

ג- בנין הדעת טוב, מוחין כמשקל נגד מדמה. וכאשר מחוברים יחדיו זהו מדמה דקדושה. וזהו מדרגת הנביאים שעליהם נאמר וביד הנביאים אדמה.

וכל זמן שאין שלמות הנ"ל, זהו סכנה גדולה, כי משתמש במדרגה של עשיה, שרובו רע ומיעוטו טוב.

וכבר הכרנו רבים שדרכו בדרך זו ונפלו, ורק המזוככים מאוד, ומבוררים מאוד בדעתם, הצליחו.

ולכך הנני פורש מלעסוק בעניינים אלו ומעין אלו עם מאן דהוא.

סדר ודרך ברורה בתורת ברסלב

לכבוד הרב שלום,

התכלית אחת - דבקות. למדתי שיש הרבה דרכים בעבודת השם שגילו לנו רבותינו. מתחילת התקרבותי לתורה, מלפני כעשרים שנה, הנני מקושר חזק לברסלב. אני צמא מאוד לדרך ברורה, כי יש המון עצות וחיזוקים נפלאים, אך חסרה לי מאוד דרך של בניין. למדתי בספרי הרב - בלבבי ודע את, ושמעתי גם את שיעורי הרב המעמיקים מאוד בליקוטי מוהר"ן.

ושאלתי היא, האם יש בהולך בדרך של ברסלב סולם ברור של עבודה כמו שהרב הרבה לכתוב בספרי בלבבי? ואם לא, אז כיצד היא דרך ההתקרבות לתכלית למי שהולך בדרך ברסלב?

תשובה:

דרך ברסלב לקחת בכל תקופה תורה ולילך עמה, הן בעסק עיונה, והן באופן מעשי. אולם אין סדר מבורר מה להקדים ומה לאחר, כי הספר לא נכתב כסדרו, אלא בבחינת אין מוקדם ומאוחר בתורה. והוא בבחינת "הנותן בים דרך", שכל אחד נצרך לעשות לעצמו דרך איזה תורה להקדים ואיזה לאחר.

ולצורך כך נצרך להכיר את התורות לעומקם, ובמקביל את נפשו לעומקה, ואזי להתאימם זל"ז, סדר הראוי לו. אולם נצרך לכך דעת רחבה.

וכל זמן שעדיין לא הגיע לכך, ראוי לו לברר נפשו מה נצרך לה עתה, ואזי לעסוק בענין זה בתורתו ותורת תלמידיו, ולקבץ בענין זה את דברי תורתם כשמלה ערוכה לפניו, שורשים וענפים, עד הלכה למעשה, עצות מעשיות בפועל ממש.

'דיבוק' ואמונה תמימה

לכבוד הרב. אני מאזין לשיעורים שלך כבר כמה שנים.

לאחרונה שמעתי סיפורים על דיבוקים מתוך ספריו של הרב יהודה פתייה, וזה לא מתיישב אצלי טוב עם הלימודים של ארבעת היסודות, ואמונה תמימה בשם.

תשובה:

האדם מורכב מגוף חומרי ממש, ארבעת יסודות החומר. מלבד כך מורכב מנפש צומחת, כצומח. מלבד כך מורכב גוף מ"נפש חיה", מעין נפש חיה של בהמה. ובה הלימוד של ארבעת היסודות, כוחות של נפש בהמית. מלבד כך מורכב אף מנפש רוחנית הנמצאת אך ורק במדרגת "מדבר". ובה שייך ענין של דיבוקים.

ונחלקו רבותינו האם אדם יכול להזיק לזולתו בבחירתו ללא שנגזר עליו מלמעלה.

ותמצית הכרעת הדבר כך הוא: אדם שחי במדרגת "מקרה" הוא עלול למקרים, ולכך יתכן שיוזק ע"י זולתו בבחירתו. אולם אדם שחי "בתמימות" עם ה' יתברך מתוך אמונה כנה שהוא ית"ש, "עשה עושה ויעשה לכל המעשים כולם", אי אפשר להזיקו רק אם נגזר עליו מלמעלה.

חיבור לתורה, מנוחת הנפש וישוב הדעת, שכל ורגש

השלום והברכה לרב שליט"א,

א. רבים הסיפורים על גדולי ישראל שמרוב שקיעותם בסוגיה לא שמו לב לקורה סביב, ומרוב צער על קושי באחת השיטות בסוגיה או חוסר הבנה של ראשון או אחרון בסוגיה לא ישנו בלילה מרוב רצון עז לפשט ותירוץ. שאלתי היא כיצד מגיעים למקום זה בו כל שאלה ותירוץ מקבלים משמעות עצומה ועמוקה הממלאה את כל קומת האדם, בשכל ובלב, בסקרנות ובשקיקה פרטית לשאלה, או לראשון (שאלתי אינה על שקיקה, אהבה וסקרנות לתורה בכללותה, אלא על חיבור עמוק ופרטי לכל שלב ושלב בסוגיה, לקושיא ולתירוץ, עד כדי כך שכל נימה דקה באותה שיטה בסוגיה לא מאפשרת לזוז בלי להבינו על בוריו)?

ב. שאלה קצת הפוכה מהקודמת. אדם שכול כולו מחפש אמת, ורוצה לקבל תשובות לשאלות עמוקות ויסודיות (לילות רבים שהמחשבה והלב עסוקים וצמאים למענה איזה דרך ישכון אור עד כדי חוסר יכולת לישון ולנהל סדר חיים מסודר ועקבי, של עיון בסוגיות, ולהבדיל ענייני העולם כאכילה וכו' במנוחת הנפש. השכל בודק בכל דבר, וגם דבר שאחר בדיקה הוסכם אצלי כנכון אני ממשיך לבדוקו ולעיין בדקיו, כשאני מעיין וחושב אני לא מקבל שום דבר כברור מאיליו ושואל על כל הנחת יסוד), ומאיך הדברים עמוקים ולא ניתנים לתשובה עכשווית ודורשים הקדמות ועיון עמוק הלוקח זמן (כדברי הרמב"ם במו"נ ח"א פרק לד "הסבות המונעות"), וכן

לעולם יהיו דברים לא ברורים הן בעניין עצמו, והן לאחר יישוב בעניין זה יופיע עניין אחר שימנע את המנוחה. הדברים מתחזקים אצלי מחמת שאני חושב שהצמא לאמת הוא דבר יקר שלא נכון לוותר עליו, ומפחד שמא ע"י העדרו אשכח מחיפוש התכלית ואשקע במרוצת החיים, אכנס לסדר יום קבוע וחיצוני, ללא העמדת יעד ושאיפה אליה אני מכוון. בנוסף, באופן כמעט תמידי אני שואף להתקדמות, ללמוד דברים חדשים, לחזור על הלימוד, להבין, לפתח רגשות, להיפגש ולהעמיק קשר עם חברי לישיבה (חברים בני עלייה) וכו'. מחמת כך כל מקום בו אני נמצא, או דבר בו אני עסוק - אני כבר חושב על השלב הבא, חושב על הדרך לגמור את השלב הנוכחי ולהתקדם במסילה העולה בית אל. שאלתי א"כ כיצד ניתן לחפש אמת ולבקש אמת, ומאיך לנהל סדר חיים קבוע, עם מנוחת הנפש ויישוב דעת.

ג. המצב בו האדם מחפש אמת שכלית וברורה, ורוצה להגיע לאמת וחוקר בשכלו. האם זה נובע מרגש של רצון לנוח במציאת האמת (שלא בהכרח קיים במלואו), או שזה "חקירה" של שכל טהור ללא התערבות הרגש. ובמילים אחרות, האם בכל רגש יש גרעין של שכל בעומקו, או שבכל שכל בעומקו טמון רגש שדוחף אותו, או שמא אלו שני כוחות נפרדים (הכוחות בשורשם ככוחות, לא בהתגלותם ובמצבם כעת שכמובן שאצל רובא דאינשי יש השפעה רחבה ביניהם ואף ערבוב חמור מחמת חוסר בהירות של כל כוח בפנ"ע)?

תשובה:

שאלותיך מעידים על נפש יקרה המחפשת אמת ועליה מתוך בהירות יתירה.

א. כאשר האדם מחובר ל"חלקו" שלו באורייתא, כשם שבעל עסק מעסיק אותו כלל העסק ופרטיו איש לפי טבע נפשו, כך עסקו שלו בתורה, "לעסוק בדברי תורה", מעסיק אותו כל פרט ופרט.

לצורך כך נצרך כולם, או חלקם:

· חיבור עצמי לחלקו שלו באורייתא דייקא, כנ"ל.

· חיבור שכלי עצמי לתורת חיים במדרגת "שכל". שכל עיוני, או מעשי, בעיקר.

· חיבור הלב לתורה מועיל הרבה.

· ניתוק מהעוה"ז בכלל, או לפחות באותה שעה.

·תביעה לעולם ברור.

·פעמים כח הסקרנות, ותשוקת מציאת פתרון.

·תביעת שלמות.

·נפש שתפיסתה אור פנימי, פרטיות.

·תכלית מעשית.

·חשבון מזוקק.

ב. האדם בנוי מאור פנימי ואור מקיף. אור פנימי מה שהשיג, אור מקיף מה שראוי לו להשיג בשלב הבא. הצורה הנכונה היא איזון ברצוא ושוב בנפש. רצוא להשיג את האור מקיף, שוב התדבקות למה שהשיג. אם אין חיבור נכון לאור פנימי, אזי האדם מאבד את המתינות והיישוב דעת ושמחה של השגה, ודבק בשאיפות וברצון להשיג עוד מתוך חסר ולא מתוך מילוי.

בכללות לאורך היום בעיקר יש לעסוק במה שעוסק מתוך חיבור עצמי פנימי, ולייחד זמן להתבונן בשאיפות. והתבוננות עמוקה להיכן רוצה להגיע מידי פעם בלבד.

במקביל לכך בכל יום להתבונן מה השיג עד עכשיו ולכתוב זאת, ולהתבונן בכך בכל יום ולו מעט. באופן זה לאט לאט להתחבר יותר ויותר למה שעוסק בה עתה מתוך תענוג ושמחה, ובאותה עת מסיים כמעט לגמרי נפשו מן השאיפות.

ג. בשורש הכוחות כל כח לעצמו. שכל לעצמו ורגש לעצמו. אולם יש את הרגש שבשכל, ויש את השכל שברגש. ויש את ההתערבות של השכל הכולל עם הרגש הכולל.

בענין החיוב ללמוד את הנפש בכמות ובאיכות

שלום מו"ר הרב שליט"א. ראשית כל, מזלא טובא להרב שליט"א על אירוסיו בנו שיחי'. יזכה הבורא שהחתן והכלה יבנו בית נאמן בישראל לשם ולתפארת וליתן נחת להבורא לעולם!! הרב השיב לי לאחרונה שעיקר עסקו של האיש בת"ת ומעט בעסק הכרת הנפש ואיזונה, משא"כ נשים שיש להן יותר חיוב ללמוד את הנפש. יש לי כמה שאלות בענין זה.

א. יש מאות ואלפי שיעורים של הרב שליט"א (ב"ה וכן ירבה) בעניני הנפש, ושיעורים אלו נמסרו לאנשים, והרבה מהשיעורים ניתנו לאברכים מופלגים מאד בתורה ב"ה, ורוב השיעורים הם בערך 60 דקות, ובקרוב השיעורים הם 30 או 35 דקות, ואין זה עסק מעט בתורת הנפש אלא זהו עסק רב מאד, וא"כ מה היה כוונת הרב בהתשובה שחיוב האיש לעסוק בנפשו הוא רק מעט מזמנו?

ב. ועוד מה החילוק בין השיעורים של הרב על הנפש (סדרת "דע את" וסדרת "ארבעת היסודות", וכו'), בין שאר מקצועות של לימוד התורה? למה אין זה נחשב עמלות בסוגיות בתורה כמו שור שנגח את הפרה וכו'? דלכאורה יש להגדיר את שיעורים אלו בגדר "מוחין דמידות", משא"כ לימוד שמעטתא של גפ"ת שהוא "מוחין דמוחין", וא"כ ע"י שיעורי הרב אנו עוסקים בחכמת הנפש ועולם הפנימי, שאין חכמה כמותה, וא"כ למה אין זה נחשב עמילות בתורה. (וזה שאלה שונה ממה ששאל הנפש החיים בשער ד', בהחילוק בין חכמת היראה לחכמת התורה. דבשיעורי הרב אנו לומדים סוגיות, לדוגמא בהשיעורים על מדת הגאווה אנו לומדים הסוגיא של גאווה וכל חלקיה, באופן עיון רב, ובפרט בסדרת דע את מידותיך - מהות המידות)

ג. האם הרב מסכים שאם יש לאדם הרבה בעיות וחוסר סדר בנפשו, והוא באמת צריך "טיפול", אבל במקום שהולכים למטפלים שמשתמשים בחכמת הגויים או לקרוא בספריהם, הוא שומע לשיעורי הרב להרבה שעות ביום, כדי לרפאות את נפשו וללמוד איך לאזן את נפשו. שלכאורה יש מקום יותר לאדם כזה לעסוק זמן הרבה בהבנת הנפש שלו (וכגון ע"י שמיעת שיעורים של הרב). וכמו שהאדם צריך להלך לרופא כשיש לו מיחוש ואין אומרים שזה ביטול תורה, כ"ש כשיש מחלות בנפש, חוסר סדר ואיזון בנפש, שהאדם צריך לעסוק בנפשו יותר ולטפל עם עצמו ליותר זמן, אפשר לזמן רב, עד שהוא נעשה בריה.

ולכאורה יש הרבה בנ"א כאלה, שעברו כל מיני תלאות ומצבים וחייות בחיים, ואפשר לומר שזהו מצב של רוב בנ"א (הן אם הם מודעים לבעיות הנפש שלהן, והן אם לא מודעים), וא"כ לכאורה יש גם לאיש בזה"ז לעסוק הרבה יותר בלימוד הנפש, כוחותיה ודרכי איזונה, הבנת הארבע היסודות בנפש ובנפשו הפרטית, והבנת הארבע יסודות ואופי נפש של הוריו וילדיו, וכו'. תודה

תשובה:

ישר כח! ובשמחות אצלכם ואצל כל ישראל, ויחדיו בשמחה השלמה, גילוי השי"ת בעולמו.

א. נודע בשם ר' ישראל מסלנט שאין לעסוק במוסר יותר מב' שעות ביום על דרך כלל ושאר עסקו בת"ת. וזה נקרא "מועט".

ב. יש מדרגת מוחין כלליים, ויש מדרגת מוחין פרטיים, מוחין דמדות. ולכך אם עוסק בהם רק כמוחין של מדות, אין ראוי לעסוק בהם אלא זמן מועט כנ"ל, כי הם "מוחין של מדות". אולם אם מחברם לכללות המוחין, שהרי שורש מוחין דמדות במוחין הכלליים, אזי נעשה לחלק גמור מחלקי התורה ממש.

ג. למיעוט כן, לרוב לא. ראשית אצל רוב בני"א התעסקות מרובה בהנ"ל יוצרת מבוכה ולא בהירות. ויתר על כן נצרך "איזון" בנפש בין עשייה, דיבור, מדות, מוחין, ועוד. ולרוב בני"א אין זה האיזון הנכון. אף אם יש להם צורך גדול בלימוד הנפש ואיזונה אין זה איזון נכון עבורם. וזו הדרך לרבים.

תיקון המידות ע"פ ארבעת היסודות

א. בספר החשוב "דע את מידותיך - יסוד העפר חלק ראשון" הרב מבאר שהכעס הוא ענף מקושי שבעפר. איך זה מסתדר עם דברי הרח"ו שהכעס בא מיסוד האש?

ב. כתב רח"ו בס' שערי קדושה שהעצבות והעצלות מיסוד העפר, אמנם לא הזכיר רח"ו את המידות של עזות, קשיות עורף-עקשנות, אכזריות וכו' שהרב דיבר בהן בס' דע את מידותיך. למה השמיט רח"ו את מידות אלו, והאם יש לנו גם מקור לומר שמידות אלו בא מיסוד העפר [מלבד הסברא שמידות אלו באים מקושי שבעפר]?

ג) הרב מבאר בספר הנ"ל (בפרק י) איך מדת השנאה בא מיסוד העפר, ואח"כ באותו פרק מבאר הרב איך השנאה נובעת ג"כ ממים, רוח, ואש. ושם משמע שהמדת השנאה יכול לבוא או מעפר דכללות, או ממים דכללות, או מרוח דכללות, או מאש דכללות. א"כ למה פרק זו של מדת השנאה נמצא בחלק העפר של סדרה זו? ואיך זה מסתדר עם דברי רח"ו שהשנאה בא מאש? וידעתי שהרב מבאר בסדרת "דע את מידותיך" בחלק האש, איך השנאה בא מאש, ושם מדובר באופן של כילוי. וא"כ האם י"ל דיש שני מיני שנאה, שנאה של עפר דהיינו קושי, ושנאה

D שו"ת בלבבי משכן אבנה · בהר תשפ"ב [241] מהארכיון

של אש דהיינו כילוי? או שלעולם השנאה בא מאש וכמו שכ' הרח"ו, ורק שהשנאה יכול לבא בפרטות או מעפר דאש, או ממים דאש, וכו'?

ד) בסוף סדרת "ארבעת יסודות הדרכה מעשית - אש-גאווה" הרב הזכיר שמדת הליצנות בא מ"אש דאש דאש" דקלקול, הכח לחלל הנבראים. איך זה מסתדר עם דברי הרח"ו שהליצנות בא מיסוד הרוח, וכמו שהרב ג"כ מבאר בסדרת דע את מידותיך מהות המידות, בהשיעור על מדת הליצנות?

ה) בהשיעור הנ"ל על ענין מדת הליצנות הרב מבאר שהליצנות בא מעפר דרוח, והשקר בא מאש דרוח. אבל בסדרת "ארבעת היסודות הדרכה מעשית - רוח-דיבור" הרב מבאר שהשקר בא מעפר דרוח. תודה רבה מאד להרב שליט"א.

תשובה:

א. הכעס הוא היובש שבאש, שמצורף ליובש שבעפר. פעולת הכעס, כילוי, אש. תולדתו, כבודות, עפר.

ב. הוא דיבר בשורשם ולא בהתפשטותם בכל ההיקף, אף שהזכיר חלקם. הרגיל בתורתו יודע שכולי האי לא דייקין בדבריו.

ישנם מדות שיש להם מקורות ברורים יותר, וחלקם חכם ומבין מדעתו.

ג. עצם השנאה - קשיות - עפר. תולדתה כילוי, אש. אין הכוונה כללות מים, רוח, אש, אלא פרטות.

ד. ליצנות תנועתה ביטול - אש. תכליתה חללות, רוח.

ה. תנועת הדיבור שבשקר - אש רוח, ביטול הקיים. לעומת כך, כח הפכיות אינו לישנו שבשקר, עפר דרוח.

תיקון כעס אש דאש דאש לנשים

שלו' להרב שליט"א. בסוף סדרת "אש-כעס" הרב מבאר שהתיקון לכעס של אש דאש דאש דקלקול בעיקר ע"י קביעות בלימוד התורה בעיון. לפי"ז מה התיקון אצל נשים שאין להם ת"ת בעיון?

תשובה:

א. התעסקות בפרטים קטנים באופן של בנין מעשי בעולם החומר הגמור דקדושה. כי הצמצום לפרטים הוא צמצום האש והשקטתה.

ב. עשיה מתונה, תנועה מתונה.

ג. דיבור איטי ומחושב, חשוב הדיבור קודם שתוציאנו מפ"ך.

ד. ללמוד הלכה למעשה, פרטים ופרטי פרטים.

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל,
וכן מקבץ שאלות ותשובות לפי סדר הפרשיות,
יש לשלוח בקשה לכתובת:

info@bilvavi.net

[לקבלת העלון השבועי והשו"ת דרך הפקס,
יש לשלוח בקשה למספר הפקס 03-548-0529]

לבירורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה" ניתן
לפנות למערכת באופנים הבאים:

טלפון 052-763-8588 · פקס 03-548-05294

ת.ד. 16452 ירושלים מיקוד 9116302

info@bilvavi.net

שיעורי מורינו הרב שליט"א מופיעים ב"קול הלשון"
ישראל 073.295.1245 | USA 718.521.5231